

Sygn. akt IV U 602/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 września 2013 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Natalia Lipińska

Protokolant: stażysta Sylwia Dymańska

po rozpoznaniu w dniu 11 września 2013 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania S. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 22 marca 2013 roku nr (...)

w sprawie S. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o wysokość świadczenia

I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującej się S. B. prawo do obliczenia emerytury kapitałowej według art. 26 ustawy emerytalnej od dnia 27 lutego 2013 r.

II. w pozostałym zakresie oddala odwołanie.

Sygn. akt IV U 602/13

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 11 września 2013 r.

Decyzją z dnia 22 marca 2013 r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T., na podstawie art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153,

poz. 1227 ze zm.), po rozpatrzeniu wniosku z dnia 27 lutego 2013 r., odmówił S. B. przyznania prawa do emerytury obliczonej według nowych zasad na podstawie

art. 26 powołanej ustawy. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że ubezpieczona pobiera już emeryturę, zaś osobie, której przyznano jakiegokolwiek świadczenie wyliczone na dotychczasowych zasadach, nie przysługuje prawo do zastosowania art. 55 ustawy

i obliczenia emerytury w myśl nowych zasad.

Decyzję powyższą zaskarżyła S. B., domagając się jej zmiany

i przyznania prawa do obliczenia emerytury według nowych zasad na podstawie

art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. W uzasadnieniu odwołująca zaznaczyła, że wiek emerytalny osiągnęła w 2006 r., a do końca grudnia 2012 r. pracowała, opłacając składki emerytalno-rentowe. Jak wskazała, składając wniosek

o przyznanie emerytury w lipcu 2009 r. nie prosiła o wyliczenie jej wysokości według zasad wynikających z art. 26, ponieważ nie wiedziała o takiej możliwości. Prosiła jednak

o wybranie najkorzystniejszego wariantu. W piśmie procesowym z dnia 8 lipca 2013 r., nie kwestionując wysokości pobieranej emerytury według starych zasad, ubezpieczona wskazała, że emerytura wyliczona przy uwzględnieniu kapitału początkowego byłaby wyższa niż świadczenie przez nią pobierane, domagając się przyznania prawa do obliczenia emerytury według nowych zasad od 1 lipca 2009 r.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny sprawy:

Odwołująca S. B. urodzona (...)r., w dniu (...)r. skończyła 60 lat życia. Ubezpieczona legitymuje się co najmniej 20-letnim okresem składkowym i nieskładkowym.

dowód:

- wniosek o emeryturę z dnia 24.07.2009 r.- akta ZUS,
- karty przebiegu zatrudnienia- akta ZUS,

W dniu 24 lipca 2009 r. odwołująca wystąpiła do organu rentowego z wnioskiem o przyznanie jej prawa do emerytury. We wniosku tym nie domagała się ustalenia kapitału początkowego. Wnioskowała natomiast o przyznanie emerytury według najkorzystniejszego wariantu.

dowód:

- wniosek o emeryturę z dnia 24.07.2009 r.- akta ZUS,

Decyzją z dnia 31 lipca 2009 r. ZUS Oddział w T. przyznał odwołującej emeryturę obliczoną na podstawie art. 53 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS od 1 lipca 2009 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Tak wyliczona emerytura wyniosła 3.288,84 zł. W decyzji tej wskazano, iż celem ustalenia emerytury na nowych zasadach, tj. z art. 24, należy złożyć stosowny wniosek. Kolejnymi decyzjami organ rentowy przeliczał należną ubezpieczonej emeryturę w związku ze zmianą stażu pracy.

dowód:

- decyzje ZUS z dnia: 31.07.2009 r., 28.08.2009 r., 11.12.2009 r., 05.02.2010 r., 11.03.2013 r.- akta ZUS,

Od 2 grudnia 1996 r. do 31 grudnia 2009 r. odwołująca pracowała w (...)w Tarnowie na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, ostatnio na stanowisku kierownika działu organizacji nadzoru.

W (...) w T. była również zatrudniona na podstawie umowy o pracę na czas określony od 1 stycznia 2010 r. do 31 marca 2012 r.

w charakterze specjalisty, zaś na podstawie umowy zlecenia od 1 maja 2012 r. do 31 grudnia 2012 r. W tym czasie uiszczała składki na ubezpieczenie społeczne w ZUS- ie.

dowód:

- świadectwo pracy z dnia 31.12.2009 r.- akta ZUS,

- zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu (druk Rp-7) z dnia 20.02.2013 r.- akta ZUS,

W dniu 27 lutego 2013 r. odwołująca wystąpiła do organu rentowego z wnioskiem o przyznanie emerytury obliczonej według nowych zasad, tj. w oparciu o przepis art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. Zaskarżoną decyzją z dnia 22 marca 2013 r. ZUS Oddział w T. odmówił wnioskodawczyni przyznania prawa do emerytury obliczonej według nowych, podnosząc, że ubezpieczona już pobiera emeryturę, zaś osobie, której przyznano jakiegokolwiek świadczenie wyliczone na dotychczasowych zasadach, nie przysługuje prawo do zastosowania art. 55 ustawy i obliczenia emerytury w myśl nowych zasad.

dowód:

- wniosek z dnia 27.02.2013 r.- akta ZUS,

Hipotetyczna wysokość należnej odwołującej emerytury wyliczonej na podstawie art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS na dzień 1 lutego 2013 r. wynosi 5.300,95 zł (kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji: 242.877,23 zł; kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego: 799.819,28 zł; średnie dalsze trwanie życia: 196,70 m- cy), a po waloryzacji od 1 marca 2013 r.- 5.512,99 zł.

dowód:

- pismo organu rentowego z dnia 02.08.2013 r.- k. 15,
- decyzja ZUS z dnia 30.07.2013 r.- akta ZUS,

Stan faktyczny w niniejszej sprawie Sąd ustalił w oparciu o dokumenty.

Sąd pozytywnie ocenił dowody z dokumentów, których autentyczność oraz wiarygodność, jak również poprawność materialna i formalna nie budziły wątpliwości, zaś ich treść i forma nie były kwestionowane przez strony postępowania. Brak było zatem jakiegokolwiek podstaw, także takich, jakie należałoby uwzględnić z urzędu, aby dokumentom tym odmówić właściwego im znaczenia dowodowego. Dokumenty urzędowe stanowiły zatem dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art. 244 k.p.c.), zaś dokumenty prywatne dowód tego, że osoba która je podpisała złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie (art. 245 k.p.c.).

Sąd Okręgowy rozważył, co następuje:

Odwołanie od zaskarżonej decyzji ZUS Oddział w T. z dnia 22 marca 2013 r., w świetle ustalonego stanu faktycznego i obowiązujących przepisów prawa, zasługiwało na częściowe uwzględnienie.

Zgodnie z art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), ubezpieczonemu spełniającemu warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27, który kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego i wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008 r., może być obliczona emerytura na podstawie art. 26, jeżeli jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53.

Przepis ten umożliwia ustalenie wysokości świadczenia osobom spełniającym warunki do przejścia na emeryturę na starych zasadach (art. 27) według reguł obowiązujących dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. (tj. na zasadach z art. 26), o ile osoby te kontynuowały ubezpieczenie emerytalne po osiągnięciu 60/65 lat życia i wystąpiły z wnioskiem o świadczenie po dniu 31 grudnia 2008 r., a emerytura obliczona w myśl art. 26 okaże się wyższa niż obliczona zgodnie z art. 53.

Artykuł 55 ustawy adresowany jest przede wszystkim do młodszych roczników ubezpieczonych urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r., którzy kontynuując ubezpieczenie emerytalne po dożyciu 60/65 lat osiągnęli- zwłaszcza po wejściu w życie ustawy- tak wysokie zarobki, że, być może, ich świadczenie obliczone według zasad z art. 26 przewyższy kwotę emerytury ustalonej na podstawie art. 53.

Stosownie do treści art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki: 1) osiągnęli wiek emerytalny określony w ust. 2 (w przypadku kobiet) albo 3 (w przypadku mężczyzn); 2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 27a. Jak stanowi ust. 2, wiek emerytalny dla kobiet wynosi co najmniej 60 lat.

Odwołująca spełnia warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, ponieważ osiągnęła wiek emerytalny 60 lat i legitymuje się co najmniej 20- letnim okresem składkowym i nieskładkowym. Wiadomo również, że ubezpieczona po osiągnięciu wieku emerytalnego 60 lat, tj. po (...)r., kontynuowała ubezpieczenie, skoro od 2 grudnia 1996 r. do 31 grudnia 2009 r. i od 1 stycznia 2010 r. do 31 marca 2012 r. była zatrudniona w(...)w T. na podstawie umów o pracę, a od 1 maja 2012 r. do 31 grudnia 2012 r. pracowała w tym samym miejscu na podstawie umowy zlecenia. W dniu zaś 27 lutego 2013 r., tj. po 31 grudnia 2008 r. wystąpiła z wnioskiem o emeryturę obliczoną według nowych zasad.

Kwestią zasadniczą podlegającą rozstrzygnięciu w niniejszej sprawie było więc ustalenie, czy ubezpieczona urodzona przed 31 grudnia 1948 r., która po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego kontynuowała ubezpieczenie i wystąpiła po dniu 31 grudnia 2008 r. o wyliczenie emerytury według nowych zasad pobierając świadczenie obliczone na podstawie art. 53 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, ma prawo do wyliczenia emerytury na podstawie art. 26 w zw. z art. 55 ustawy.

Odpowiedzi na tak postawione pytanie udziela w sposób jednoznaczny Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 4 lipca 2013 r., II UZP 4/13 (G. Prawna 2013/129/7). Jak wynika z tezy tego orzeczenia, ubezpieczony urodzony przed dniem 31 grudnia 1948 r., który po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego kontynuował ubezpieczenie i wystąpił o emeryturę po dniu 31 grudnia 2008 r., ma prawo do jej wyliczenia na podstawie art. 26 w związku z art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, niezależnie od tego czy wcześniej złożył wniosek o emeryturę w niższym wieku emerytalnym lub o emeryturę wcześniejszą. W uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy podkreślił, że „(...) nabycie prawa do emerytury przyjęte w ustawie emerytalnej, uwzględniając także treść art. 21 ust. 2 ustawy emerytalnej, uzasadnia twierdzenie, że na emeryturę można przechodzić kilka razy. W sytuacji zatem gdy dopuszczalne jest kilkakrotne przechodzenie na emeryturę, byłoby niezbędne zaznaczenie w art. 55 ustawy o emeryturach i rentach, że wyliczenie emerytury w powszechnym wieku emerytalnym możliwe byłoby tylko wówczas gdyby był to pierwszy wniosek o emeryturę (nabycie statusu emeryta). Takiego zastrzeżenia nie można jednak z treści tego przepisu wywnioskować, co oznacza, że ubezpieczony urodzony przed dniem 1 stycznia 1949 r., który osiągnął powszechny wiek emerytalny, kontynuował ubezpieczenie i wystąpił o emeryturę dopiero po dniu 31 grudnia 2008 r., może złożyć wniosek o wyliczenie tego świadczenia niezależnie od tego, czy wcześniej złożył wniosek o emeryturę w niższym wieku emerytalnym lub o emeryturę wcześniejszą. Przepis art. 55 tej ustawy, umożliwiając ubezpieczonym urodzonym przed 1 stycznia 1949 r. wyliczenie emerytury w wieku powszechnym według jej art. 26, „zrównuje” w pewnym sensie sytuację tych osób (urodzonych przed 1 stycznia 1949 r.) z sytuacją osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r., które (jeśli nabyły prawo do emerytury w niższym wieku emerytalnym albo do tzw. emerytury wcześniejszej) mogą, osiągając powszechny wiek emerytalny złożyć wniosek o ustalenie prawa do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym wyliczanej według art. 24 ustawy emerytalnej. (...)”.

Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z dnia 30 stycznia 2013 r., III AUa 1086/12 (LEX nr 1267384), wskazał natomiast, że przepis art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r.

o emeryturach i rentach z FUS, nie stanowi samodzielnej podstawy przyznania emerytury, umożliwia jedynie ustalenie najbardziej korzystnej wysokości świadczenia przyznanego na podstawie art. 27. Umożliwia on ustalenie wysokości świadczenia osobom spełniającym warunki do przejścia na emeryturę na starych zasadach według reguł obowiązujących dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. (na zasadach z art. 26), o ile osoby te kontynuowały ubezpieczenie emerytalne po osiągnięciu 60/65 lat życia i wystąpiły z wnioskiem o świadczenie po dniu 31 grudnia 2008 r., a emerytura obliczona w myśl art. 26 okaże się wyższa niż obliczona zgodnie z art. 53.

Uwzględniając powyższe rozważania i stan faktyczny sprawy, stwierdzić należało, iż nie ma żadnych przeszkód, aby ubezpieczonej, której przyznano uprzednio emeryturę wyliczoną według starych zasad, przyznać prawo do obliczenia emerytury kapitałowej zgodnie z art. 26 ustawy, skoro świadczenie wyliczone w myśl art. 26 jest wyższe (5.512,99 zł) niż wyliczone zgodnie z art. 53 (3.288,84 zł).

W tej części odwołanie od zaskarżonej decyzji podlegało więc uwzględnieniu.

Oddalić natomiast należało odwołanie w części dotyczącej przyznania tego prawa od 1 lipca 2009 r.

W ocenie Sądu, żądanie takie nie zasługiwało na uwzględnienie i prawo do obliczenia emerytury kapitałowej zgodnie z art. 26 ustawy należało przyznać ubezpieczonej od daty wniosku, tj. od 27 lutego 2013 r., zgodnie z ogólną regułą zawartą w art. 116 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. W myśl tej reguły, postępowanie w sprawach świadczeń wszczyna się co do zasady na podstawie wniosku zainteresowanego.

Zasada działania na wniosek to generalna zasada postępowania emerytalno- rentowego, tj. zasada wnioskowości (fakultatywności). Działanie z urzędu w sprawach świadczeń ma charakter wyjątkowy i musi wynikać wprost z ustawy. Przykładowe sytuacje obligatoryjnego działania organów rentowych to: przyznanie emerytury zamiast renty z tytułu niezdolności do pracy (art. 24a, art. 27a), podział renty rodzinnej w razie ujawnienia okoliczności powodujących konieczność dokonania podziału po raz pierwszy lub zmiany warunków dotychczasowego podziału ze względu na zmianę liczby osób uprawnionych (art. 74 ust. 3) czy zmiana wysokości emerytur i rent w ramach waloryzacji (art. 93).

W niniejszej sprawie nie mieliśmy do czynienia z sytuacją działania organu rentowego z urzędu, tj. sytuacją wyjątkową określoną w konkretnym przepisie, ale wolą ubezpieczonej, która w dniu 27 lutego 2013 r. wystąpiła do organu rentowego z wnioskiem o przyznanie emerytury obliczonej według nowych zasad, tj. w oparciu o przepis art. 26 ustawy z dnia

17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. W tym miejscu zauważyć ponadto należy, że we wniosku o emeryturę z dnia 24 lipca 2009 r. odwołująca wyraźnie zazaczyła, że nie domaga się ustalenia kapitału początkowego. Wnioskowała jedynie o przyznanie emerytury według najkorzystniejszego wariantu. Okoliczność tę ubezpieczona przyznała w odwołaniu od zaskarżonej decyzji. W decyzji natomiast o przyznaniu emerytury z dnia 31 lipca 2009 r. wskazano, iż celem ustalenia emerytury na nowych zasadach należy złożyć stosowny wniosek. Z wnioskiem takim odwołująca wystąpiła dopiero w dniu 27 lutego 2013 r., stąd też dopiero od tej daty Sąd przyznał jej prawo do obliczenia emerytury kapitałowej według zasad z art. 26 ustawy.

Mając powyższe na uwadze, na mocy powołanych przepisów prawa materialnego oraz art. 477^{#14} § 1 i 2 k.p.c., Sąd orzekł jak w punktach I i II wyroku.

(...)

(...)

- (...)

- (...)

- (...)

(...)